

Vi monterer gasskomfyr

«Gjør det selv»-pakken inneholdt alle smådelene, og var lett å montere.

Hvis kobberøret er for trangt for støttehylsen, kan du hone det opp med et stjerneskrjern.

Praktisk Båtlivs journalist satte den gamle parafinkomfyren på land, og monterte en ny gasskomfyr i stedet. Gassanlegget kom som pakkeløsning, og var enkelt å montere. Den nye gasskomfyren er en suksess, midt i blinken for alle båt-gourmeter.

Tekst og foto: Kristian Gjessing

Etter første sommer på vår ny-gamle båt var vi lei av den gamle parafinkomfyren. Prosedyren med forvarming gjorde at den krevde atskillig mer oppmerksomhet enn det gasskomfyren på vår tidligere båt hadde gjort. Sotete gryter fra tid til annen var heller ikke populært, så da økonomien tillot det, bestilte vi en ny gasskomfyr. Ettersom båten ikke hadde gassopplegg fra før, måtte vi installere det også.

Gasskomfyren med tilbehør ankom en formiddag i august, og vi gikk i gang med arbeidet på første fridag. Den gamle parafinkomfyren ble heftet løs fra slingreoppheng, og satt på land. På forhånd hadde vi kontrollert at målene på

ny og gammel komfyr stemte overens, men vi var likevel spente da vi heftet gasskomfyren på plass på opphengsbøylene. Noen millimeters justering, og så hang den som den skulle. Dermed trengte vi ikke å bruke de nye opphengene som fulgte med, og komfyren fikk henge og skinne, mens vi gikk løs på gassanlegget - med sunn respekt.

Komplett pakkeløsning

Historiene om gass og eksplosjonsfare er mange, men undersøkelser viser at åtte av ti ulykker med kokeutstyr i båter faktisk skjer med spritkjøkken, som mange har ansett som svært sikre. Likevel bør man aldri gå på akkord med sikkerheten, og det var grunnen

til at vi kjøpte en komplett «gjør det selv»-pakke. Ved bestillingen trengte vi bare å oppgi hvor mange meter kobberør vi trengte i tillegg, så kom det hele klart til montering.

Pakken inneholdt propanslange, lekkasjetester, slangeklemmer, støttehylser og stoppekran, samt en grei bruksanvisning. Kobberøret lå oppkveilet ved siden av. Fra før hadde vi en regulator, dvs trykkreduseringsventil, tilpasset gassflasken. Vi hentet også noen gummiforede festeklemmer i båtbutikken, fordi vår leverandør ikke hadde dem på lager.

Gassflasken i eget rom.

På forhånd hadde vi planlagt omtrent hvilken rute gassledningen skulle følge. Gassflasken må plasseres i et drenert rom, der det ikke står andre ting. Mange velger å løse dette ved å kjøpe en egen «gassbøtte», som leveres ferdig med lokk og drenering. Dreneringen må holde et visst tverrsnitt, og lede fra bunnen

Slingrebøylene holder grytene på plass i sjøgang.

Den nye gasskomfyren passer godt inn i pantryet, og blussene er like kraftige som kokeplaten hjemme.

av beholderen og ut i fribordet over vannlinjen. Hensikten er at eventuell gass som lekker ut, skal «renne» ut, og ikke inn i båten (den er tyngre enn luft). Å plassere gassflasken på dekk er også en grei løsning, når gassen blir drenert rett over bord. Vår båt var bygget med et eget rom til gass helt akter. Vi sjekket at rommet virkelig var tett inn mot resten av båten, før vi begynte monteringen.

Det naturlige var å begynne med selve gassflasken. Den festet vi med en rem til skottet, slik at den ikke kunne velte. Vårt gassrom rommet en reserveflaske i tillegg, og vi plasserte lekkasjetesteren (som er starten på gassanlegget) slik at slangen ville nå frem til begge flaskene. Så boret vi hull til kobberøret gjennom skottet. Vi rundet kantene i hullet slik at røret kunne få en jevn og fin bøy gjennom skottet. Kobberøret skal ikke utsettes for skarpe bøyer, og skal ligge i ro når det er montert (ellers kan det oppstå tretthetsbrudd og lekkasje). For sikkerhets skyld tettet vi med elektrokitt der kobberøret gikk gjennom skottet.

Klemmer med gummiforing

På vei til pantryet måtte gassrøret passere gjennom et stuerom. Det enkleste var å la det følge skroget, men der var det få gode festepunkter, og røret ville være utsatt for skader. Derfor la vi røret nedover, og langs et skott forover under dørken. Slik ble gassledningen beskyttet for mekaniske påkjenninger. Vi festet røret skikkelig med gummiforete klemmer. Kobberør bør ikke festes direkte med metallklemmer, fordi det kan oppstå korrosjon. Vi rundet bøyene gjennom skottet inn til pantryet så godt vi kunne, før vi avsluttet med stoppekranen i tilknytning til komfyren.

Kobberøret skal forsterkes i endekoblingene med en innvendig støttehylse. Dersom åpningen er trang, kan man hone røret forsiktig opp med et stjerneskrudjern. Så trær man en myk kobberpakning på plass utenpå røret, og fester røret ved hjelp av en klem-mutter, som krymper kobberpakningen permanent på plass. Man må ikke stramme for hardt, da kan gjengene ryke. Til slutt monterte vi gummislange fra regulatoren til lekkasjetesteren, og fra stoppekranen til komfyren. På koblingene brukte vi doble slangeklemmer. Gummislangene skal ikke være lengre enn nødvendig, men må være så lange at komfyren kan rotere fritt i

opphenget, og at regulatoren kan plasseres på gassflasken uten at slangen strekkes.

Sikkerhetssjekk er lurt!

Nå gjensto den viktige sikkerhetssjekken før anlegget kunne innvies. Vi sjekket at kobberøret var godt festet hele veien, og stengte stoppekranen. Så koblet vi regulatoren på plass på gassflasken, og åpnet ventilen der. Når vi nå trykket på lekkasjetesteren, ville gassen vises som bobler dersom det var lekkasje noe sted. Men her boblet det ikke, så neste steg var å sette batteri i den elektroniske tenningen på komfyren. Vi åpnet kranene, vred på bryteren og trykket på tennknappen. Gassen strømmet frem og tente med en blå flamme.

Vi lot brenneren gå noen minutter, før vi testet den siste, viktige sikkerhetsmekanismen. Alle gasskomfyrer skal nemlig være utstyrt med en *tennsikring*. Den skal sikre at gassen stopper om flammen blir blåst ut. Nå skrudde vi ned flammen og blåste den ut (det var ikke så enkelt). Vi fulgte med tiden, og hørte hvordan gassen strømmet ut i ti-tolv sekunder. Så slo tennsikringen til med et tydelig klikk. Anlegget var i orden.

Følg reglene!

For gassanlegg ombord i båter gjelder det noen få, viktige regler. I nye båter kreves det at alle slangeforbindelser skal være permanent krymper på plass. Kravene til plassering av gassflasken er de samme uansett båt. Alle anlegg ha hovedventil i tilknytning til gassflasken. En stoppekran inne, før forgreninger eller forbrukere, er også påkrevet.

Noen forsikringsselskaper stiller krav om at anlegget skal trykkprøves før det blir tatt i bruk. Dette kan gjøres av en gassforhandler, eller man kan låne utstyr og ta prøvingen selv. Trykkprøvingen skjer ved at man pumper opp et bestemt overtrykk i anlegget, og så venter en stund. Trykket skal da ikke synke mer enn et visst antall prosent. Prosedyren gjentas en gang til, man fyller ut en testprotokoll, og så er anlegget godkjent. For å være enda sikrere mot gasslekkasje blir man med en gassalarm til noen hundrelapper. Det er alltid en grei regel å stenge hovedventilen på flasken / regulatoren når gassanlegget ikke er i bruk. Hvis flasken blir plassert langt unna pantryet, kan man eventuelt kjøpe en magnetventil. Den fjernstyres ved hjelp av en ledning, og stenger for gassen dersom den ikke får strøm.

Gourmetkomfyr

Vår komfyr ble en øyeblikkelig suksess. De to kraftige blussene gir like stor varmeeffekt som kokeplaten hjemme, og stekeovnen har jevn og god fordeling av varmen. Strålevarmen i en gass-stekeovn er lavere enn i en elektrisk stekeovn med over- og undervarme, så brød og boller trenger pensling for å få skikkelig farge.

Noen ønsker seg mer enn to bluss å koke på. På en båtkomfyr med standardmål blir dette trangt, men det finnes en luksusversjon med utvidet topp og hele fire bluss. Vi synes det fungerer helt fint med kun to bluss. Dersom vi vil holde maten varm, setter vi gryten inn i stekeovnen på svak varme. Varmen kan stilles inn svært nøyaktig både på blussene og i ovnen, så hvis noe blir svidd er det vanligvis ikke komfyrens feil. Gasskomfyren er opphengt langskips, slik at den kan henge vannrett når båten krenger, men vi lar den som oftest stå låst med den innebygde slingrelåsen. Doble slingrebøyer (kjeleholdere) holder grytene på plass når vi lager mat underveis.

Dette liker vi!

Vår gasskomfyr heter Gascony og kommer fra den kjente produsenten Eno i Frankrike. I stedet for en gammeldags piezo-elektrisk tenning, som gir en enkelt gnist når du vrir om bryteren, er Gascony utstyrt med elektronisk tenning. Denne tenningen er drevet av et lommelyktbatteri, og gir en serie gnister så lenge du holder tennknappen inne. Dette er en funksjonell og grei løsning.

Etter trekvart år med gasskomfyr ombord, vet vi at vi valgte rett. Gassanlegget er lettvent og driftssikkert, og komfyren gir oss uante muligheter til kulinariske utskielser ombord. Vi har prøvet komfyren under tøffe forhold på sjøen uten problemer. Oppvasken blir også enklere, ettersom gassbrennerne ikke soter. Anbefalingen er grei: Dette liker vi!

Mer informasjon

Eno Gascony gasskomfyr importeres av Termomarin as i Sandefjord, telefon 3342 0090, e-post: post@termomarin.no. Gascony koster veiledende kr 7550,- mens «gjør det selv»-gasspakken koster kr 738,-. Kobberør for gass koster 43 kr per meter, og regulator koster kr 215,-. Festeklemmer med gummiforing koster 7 kr/stk hos Hovdan Sjølyst, tel 2308 6720.

gjessing@batliv.com